

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 23.7.2007
KOM(2007) 439 galutinis

2007/0152 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

**išplečiantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamento (EB) Nr. [...] nuostatų taikymą
trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikomos dėl jų pilietybės**

(pateikta Komisijos)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1) PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindas ir tikslai**

Šiuo pasiūlymu siekiama pakeisti Reglamentą (EB) Nr. 859/2003 ir išplėsti Reglamento (EB) Nr. 883/2004 nuostatų ir jo įgyvendinimo reglamento taikymą trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikomos dėl jų pilietybės.

Iš tiesų, atnaujinimo ir supaprastinimo sumetimais naudinga ir būtina trečiųjų šalių piliečiams galiojančias ir taikomas nuostatas išdėstyti naujame tekste, kuris pakeis Reglamentą (EB) Nr. 859/2003.

- **Bendrosios aplinkybės**

Reglamentas (EB) Nr. 859/2003 išplėtė Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamento (EEB) Nr. 574/72 nuostatų taikymą trečiųjų šalių piliečiams. O Reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 buvo supaprastintas ir atnaujintas Reglamentu (EB) 883/2004, kuris bus taikomas įsigaliojus jo įgyvendinimo reglamentui.

Šiuo pasiūlymu siekiama užtikrinti tokių pačių, kaip ir Europos Sąjungos piliečiams, socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklių taikymą trečiųjų šalių piliečiams įsigaliojus Reglamentui (EB) Nr. 883/2004 ir jo įgyvendinimo reglamentui.

- **Pasiūlymo srityje taikomos nuostatos**

2003 m. gegužės 14 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 859/03.

Šiuo pasiūlymu siekiama tokių pačių kaip ir Reglamento (EB) Nr. 859/03 tikslų, t.y. išplėsti galiojančių Bendrijos nuostatų dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taikymo sritį trečiųjų šalių piliečiams, kuriems šios nuostatos dar netaikomos dėl jų pilietybės.

- **Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir tikslais**

Šis pasiūlymas atitinka Europos Sąjungos trečiųjų šalių piliečių imigracijos ir integracijos politiką.

2) KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMAS

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis nebuvo būtinos, kadangi šis pasiūlymas iš esmės yra Reglamento (EB) Nr. 859/03 išdėstymas nauja redakcija.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

- **Poveikio vertinimas**

Techniniu požiūriu šio pasiūlymo tekstas yra beveik toks pat kaip dabartinio Reglamento (EB) Nr. 859/03.

Šis pasiūlymas būtinas, norint teisiškai susieti teisėtai Bendrijoje gyvenančius ir su tarpvalstybiniais reikalais susiduriančius trečiųjų šalių piliečius su atnaujinta socialinės apsaugos sistemų koordinavimo sistema, numatyta Reglamente (EB) Nr. 883/04 ir jo įgyvendinimo reglamente, kurie taikomi Bendrijos piliečiams. Šiuo metu tokia sąsaja, t.y. Reglamentas (EB) Nr. 859/03, yra taikoma remiantis Reglamentu (EEB) Nr. 1408/71 ir jo įgyvendinimo reglamentu (EEB) Nr. 574/72.

Taigi, šiuo pasiūlymu tęsiamas svarbus socialinės apsaugos sistemų koordinavimas, tiek lygiateisiškumo ir trečiųjų šalių piliečių nediskriminavimo, tiek administracinio supaprastinimo, administracinių išlaidų sumažinimo ir teisinio aiškumo visoms dalyvaujančioms šalims (nacionalinės valdžios institucijoms, socialinės apsaugos institucijoms ir apdraustiems asmenims) atžvilgiu.

Neišplėtus atnaujinto koordinavimo taikymo trečiųjų šalių piliečiams, kiltų sunkiai sprendžiamos sudėtingumo ir papildomų administracinio valdymo išlaidų problemos. Dėl to valstybių narių socialinės apsaugos institucijos ir toliau taikytų senąsias koordinavimo taisykles (reglamentus (EB) Nr. 1408/71 ir (EB) 574/72) trečiųjų šalių piliečiams.

Atsižvelgiant į pasiektą pažangą rengiant būsimąjį Reglamento Nr. 883/2004 įgyvendinimo reglamentą, svarbu išlaikyti tokį patį ritmą, kad visi atnaujintą ir supaprastintą koordinavimą įgyvendinti (2009 m. pradžia) leidžiantys teisės aktai, siekiant baigti teisėkūros procedūrą, būtų pateikti Tarybai ir Europos Parlamentui per nustatytą laikotarpį. Svarbu, kad įsigaliojus Reglamentui (EB) Nr. 883/2004 valstybės narės ir jų socialinės apsaugos institucijos nebūtų priverstos taikyti trečiųjų šalių piliečiams reglamentų (EB) Nr. 1408/71 ir (EB) 574/72 nuostatų, o Bendrijos piliečiams Reglamento (EB) Nr. 883/2004 nuostatas.

Nors Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 taikomas ir profesiniu požiūriu neaktyviems asmenims (nedirbantims asmenims), tai neturės didelės įtakos valstybių narių išlaidoms dėl dviejų priežasčių:

- palyginti su dabartine situacija tokių asmenų nedaug;
- šių asmenų teisių koordinavimas priklauso valstybės narės, kurioje jie gyvena, kompetencijai.

Neturima duomenų, kuriais remiantis būtų galima nustatyti asmenų, kuriems taikomas Reglamento (EB) Nr. 883/2004 nuostatų išplėtimas, skaičių.

3) TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

- **Siūlomų veiksmų santrauka**

Šiuo pasiūlymu siekiama išplėsti Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo nuostatų taikymą teisėtai valstybėje narėje

gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikomos dėl jų pilietybės.

Šis pasiūlymas pakeis Reglamentą (EB) Nr. 859/2003.

- **Teisinis pagrindas**

EB sutarties 63 straipsnio 4 punktą

- **Subsidiarumo principas**

Subsidiarumo principas taikomas tik tuomet, jeigu pasiūlymas nepriklauso išskirtinei Bendrijos kompetencijai.

Valstybės narės negali tinkamai pasiekti pasiūlymo tikslų dėl toliau nurodytų priežasčių.

Sutarties 63 straipsnio 4 punkte nustatyta, kad Taryba priima „priemones, nustatančias teises ir sąlygas, pagal kurias trečiųjų šalių piliečiai, teisėtai gyvenantys vienoje valstybėje narėje, gali apsigyventi kitose valstybėse narėse“. Šiuo atžvilgiu socialinės apsaugos sistemų koordinavimo aspektas neginčijamai yra esminis. Be to, koordinavimas būtinas norint užtikrinti lygiateisiškumą ir nediskriminavimą teisėtai Europos Sąjungos teritorijoje gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams.

Šis pasiūlymas yra susijęs su tokiais tarpvalstybiniais atvejais, kai jokia valstybė narė negali veikti viena.

Pasiūlymo tikslai gali būti geriau įgyvendinti Bendrijos veiksmais dėl toliau išvardytų priežasčių.

Tik nuostatų dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taikymo išplėtimas Bendrijos lygmeniu turi prasmės. Tikslas – užtikrinti valstybių narių socialinės apsaugos sistemų koordinavimą, skirtą teisėtai ES gyvenantiems ir su tarpvalstybiniais reikalais susiduriantiems trečiųjų šalių piliečiams. Šie Bendrijos veiksmai leidžia užtikrinti, kad su visais teisėtai ES gyvenančiais trečiųjų šalių piliečiais būtų elgiamasi vienodai.

Pagal šį pasiūlymą privaloma taikyti tas pačias koordinavimo taisykles tiek trečiųjų šalių, tiek Europos Sąjungos piliečiams, taip supaprastinant socialinės apsaugos sistemų koordinavimą valstybėse narėse.

Pasiūlymo tikslai gali būti geriau įgyvendinti Bendrijos veiksmais dėl toliau išvardytų priežasčių.

Tik Bendrijos nuostatų dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taikymo teisėtai ES gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams išplėtimas Bendrijos lygmeniu turi prasmės. Tikslas – užtikrinti šių nuostatų taikymą trečiųjų šalių piliečiams visose valstybėse narėse.

Nenustatyti jokie kokybiniai rodikliai, leidžiantys tiksliai nustatyti asmenų, kuriems šis pasiūlymas taikomas, skaičių.

Šis pasiūlymas – tai koordinavimo priemonė, kurios galima imtis tik Bendrijos

lygmeniu. Valstybės narės ir toliau yra atsakingos už savo socialinės apsaugos sistemų organizavimą ir finansavimą.

Taigi, pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą dėl toliau nurodytų priežasčių.

Pasiūlymu užtikrinamos vienodos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo sąlygos Bendrijos ir trečiųjų šalių piliečiams valstybėse narėse. Juo siekiama supaprastinti ir išaiškinti teisinės taisyklės, taikomas šioje srityje Bendrijoje gyvenantiems pastarosios grupės piliečiams.

Reglamentas buvo pasirinktas kaip geriausiai tinkanti priemonė tikslui pasiekti.

Šiuo pasiūlymu siekiama tik suderinti Bendrijos nuostatas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, taikomo teisėtai ES gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams, su nuostatomis, taikomomis Bendrijos piliečiams. Finansinės ir administracinės su nuostatų įgyvendinimu susijusios išlaidos liks proporcingos minėtiems tikslams. Priešingu atveju dėl nesuderintų nuostatų kiltų sudėtinga administracinė situacija, dėl kurios valstybių narių socialinės apsaugos įstaigos patirtų papildomų administracinių išlaidų.

- **Pasirinktos priemonės**

Siūloma(-os) priemonė(-ės): reglamentas.

Kitos priemonės būtų netinkamos dėl toliau išvardytų priežasčių.

Šiuo pasiūlymu siekiama pakeisti Reglamentą (EB) Nr. 859/2003.

Koordinavimo reglamentas, pasirinktas siekiant išsaugoti socialinės apsaugos teises teisėtai ES gyvenantiems ir su tarpvalstybiniais reikalais susiduriantiems trečiųjų šalių piliečiams, atitinka siekiamą tikslą, teisės aktų leidžiamosios valdžios nustatytą Sutarties 63 straipsnio 4 punkte.

4) POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi jokio poveikio Bendrijos biudžetui.

5) PAPILDOMA INFORMACIJA

- **Supaprastinimas**

Pasiūlymu supaprastinamos valdžios institucijoms (nacionalinėms arba ES) taikomos administracinės procedūros.

Pasiūlymu supaprastinamos valdžios institucijoms ir privatiems subjektams ar asmenims taikomos administracinės procedūros.

Šiame pasiūlyme leidžiama, kad trečiųjų šalių piliečiams būtų taikomos tokios pačios nuostatos dėl socialinės apsaugos koordinavimo kaip ir Bendrijos piliečiams.

- **Galiojančių teisės aktų panaikinimas**

Priėmus pasiūlymą, bus panaikintos kai kurios teisės aktų nuostatos.

- **Persvarstymo, pakeitimo, laikino galiojimo sąlyga.**

Pasiūlyme yra numatyta, kad viso teisės akto arba jo dalies galiojimas automatiškai baigiasi, jeigu įvykdomos iš anksto nustatytos sąlygos.

- **Išsamus pasiūlymo aiškinimas pagal skyrius ar straipsnius**

1 straipsnis

Šiuo straipsniu siekiama taikyti Reglamento (EB) Nr. 883/04 ir jo įgyvendinimo reglamento nuostatas trečiųjų šalių piliečiams, kuriems, remiantis 2 straipsniu, jos netaikomos dėl jų pilietybės. Iš tikrųjų kai kurioms trečiųjų šalių piliečių grupėms šios nuostatos jau taikomos. Tai asmenys be pilietybės, pabėgėliai, taip pat šeimos nariai ir maitintojo (Bendrijos piliečio) netekę asmenys, kaip tai nustatyta šiame reglamente.

Trečiųjų šalių piliečiai, kuriems taikomas šis pasiūlymas, turi teisėtai gyventi bet kurios valstybės narės teritorijoje, vadinasi, turėti teisę laikinai ar nuolat ten gyventi. Trečiųjų šalių pilietis, norėdamas pasinaudoti reglamento teikiamais privalumais kitoje valstybėje narėje, nebūtinai turi gyventi toje valstybėje, bet gali būti į ją atvykęs laikydamasis nacionalinės teisės dėl atvykimo ir apsigyvenimo šioje valstybėje.

Nuoroda į Reglamento (EB) Nr. 883/04 nuostatas yra dinamiška, siekiant, kad reglamento nuostatos būtų taikomos nurodytiems asmenims pagal atitinkamu momentu galiojančią redakciją įtraukiant galimus vėlesnius pakeitimus.

2 straipsnis

Šiame straipsnyje numatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos, apsaugančios asmenis, kuriems taikomas šis reglamentas, ir užtikrinančios, kad jie nepraras teisių jam įsigaliojus.

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

**išplečiantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamento (EB) Nr. [...] nuostatų taikymą
trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikomos dėl jų pilietybės**

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 63 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą¹,

atsižvelgdama į Parlamento nuomonę²,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę³,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę⁴,

kadangi:

- (1) Po neeilinio susitikimo Tamperėje 1999 m. Europos Parlamentas⁵, Taryba ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas⁶ pasisakė už geresnę teisėtai kurioje nors valstybėje narėje gyvenančių trečiųjų šalių piliečių integraciją jiems suteikiant vienodas teises, kiek galima artimesnes toms, kuriomis naudojasi Europos Sąjungos piliečiai.
- (2) Galiausiai, Teisingumo ir Vidaus Reikalų Taryba 2005 m. gruodžio 1 d. vykusiame posėdyje pabrėžė, kad Europos Sąjunga turi užtikrinti vienodas sąlygas teisėtai valstybių narių teritorijoje gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams ir kad aktyvesne integracijos politika būtų siekiama suteikti jiems teises ir pareigas, prilygintinas ES piliečių teisėms ir pareigoms.
- (3) 2003 m. gegužės 14 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 859/2003 išplėtė Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamento (EEB) Nr. 574/72 dėl įstatymuose nustatytos socialinės apsaugos sistemos koordinavimo valstybėse narėse nuostatų taikymą trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikomos dėl jų pilietybės⁷.

¹ OL C [...], [...], p. [...].

² OL C [...], [...], p. [...].

³ OL C [...], [...], p. [...].

⁴ OL C [...], [...], p. [...].

⁵ OL C 154, 2000 6 5, p. 63.

⁶ OL C 339, 1991 11 31, p. 82.

⁷ OL L 124, 2003 5 20, p. 1.

- (4) 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo⁸ pakeičia Reglamentą (EEB) Nr. 1408/71. Reglamentas (EB) Nr. [...] ⁹ pakeičia Reglamentą (EEB) Nr. 574/72. Reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamentas (EEB) Nr. 574/72 panaikinami nuo Reglamento (EB) Nr. 883/04 ir Reglamento (EB) Nr. [...] taikymo dienos.
- (5) Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 ir jo įgyvendinimo reglamentu atnaujinamos ir žymiai supaprastinamos koordinavimo taisyklės apdraustiesiems asmenims ir socialinės apsaugos institucijoms. Institucijose atnaujintu koordinavimu siekiama pagreitinti ir palengvinti duomenų dėl teisių į išmokas apdraustiesiems asmenims tvarkymą ir sumažinti atitinkamas administracines išlaidas.
- (6) Kad būtų išvengta sudėtingų riboto asmenų skaičiaus grupės teisinių ir administracinių reikalų tvarkymo jų darbdavių ir nacionalinių socialinės apsaugos institucijų naudai, svarbu naudoti tik vieną teisinę koordinavimo priemonę, visiškai pasinaudojant atnaujinimais ir supaprastinimais socialinės apsaugos srityje, įvestais Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 ir jo įgyvendinimo reglamentu.
- (7) Todėl reikėtų priimti teisinę priemonę, kuria pakeičiamas Reglamentas (EB) Nr. 859/2003 ir kuria siekiama Reglamento (EB) Nr. 1408/71 taikymą pakeisti Reglamento (EEB) Nr. 883/2004 taikymu.
- (8) Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamento (EB) Nr. [...] taikymas trečiųjų šalių piliečiams, kuriems šios nuostatos dar netaikomos dėl jų pilietybės nesuteikia jiems jokios teisės atvykti, laikinai gyventi ar apsigyventi valstybėje narėje arba galimybės patekti į jos darbo rinką.
- (9) Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamento (EB) Nr. [...] nuostatos pagal šį reglamentą bus taikomos tik tuomet, kai suinteresuotas asmuo jau teisėtai gyvena kurios nors valstybės narės teritorijoje. Dėl to teisėtas gyvenimas yra šių nuostatų taikymo išankstinė sąlyga.
- (10) Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamento (EB) Nr. [...] nuostatos netaikomos tais atvejais, kai visi jo elementai susiję tik su viena valstybe nare. Taip yra trečiosios šalies piliečio, turinčio sąsajų tik su trečiaja šalimi ir viena valstybe nare, atveju.
- (11) Teisės į bedarbio išmoką, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 883/71 64 straipsnyje, išsaugojimas priklauso nuo to, ar asmuo yra registruotas kiekvienos valstybės narės, į kurią jis atvyksta, įdarbinimo tarnybose kaip darbo ieškantis asmuo. Dėl to šios nuostatos gali būti taikomos trečiosios šalies piliečiui tik tuo atveju, jeigu jis turi teisę, kai kuriais atvejais suteiktą pagal jo leidimą gyventi arba pagal ilgalaikio gyventojų statusą, užsiregistruoti valstybės narės, į kurią jis atvyksta, įdarbinimo tarnybose kaip darbo ieškantis asmuo ir teisę legaliai dirbti joje.
- (12) Kadangi Reglamentas (EB) Nr. 859/03 panaikinamas nuo Reglamento (EB) Nr. 883/04 ir Reglamento (EB) Nr. [...] taikymo dienos, reikėtų priimti pereinamojo laikotarpio nuostatas, skirtas apsaugoti amenis, kuriems taikomas šis reglamentas, ir išvengti, kad jie prarastų teises dėl reglamento įsigaliojimo.

⁸ OL L 166, 2003 4 30, p. 1.

⁹ OL L

- (13) Šis reglamentas nepažeidžia teisių ir įsipareigojimų, numatytų tarptautiniuose susitarimuose su trečiosiomis šalimis, kuriuose Bendrija yra susitariančioji šalis ir kuriais suteikiamos socialinės apsaugos lengvatos.
- (14) Kadangi siūlomo veiksmo tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti dėl tarpvalstybinių atvejų, o Bendrija dėl siūlomo veiksmo masto gali juos pasiekti geriau, Bendrija gali imtis priemonių pagal Sutarties 5 straipsnyje išdėstytą subsidiarumo principą. Pagal proporcingumo principą, nustatytą tame pačiame straipsnyje, šis reglamentas neapima daugiau nei yra būtina siekiant šių tikslų.
- (15) Pagal Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties Protokolo dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius, Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir todėl jis nėra jai privalomas ar taikytinas.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 883/04 ir Reglamento (EB) Nr. [...] nuostatos taikomos trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar nėra taikomos tik dėl jų pilietybės, o taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims, jeigu jie teisėtai gyvena valstybės narės teritorijoje ir jų padėtis yra tokia, kai visi elementai nėra susiję su viena valstybe nare.

2 straipsnis

1. Šis reglamentas nesukuria jokių teisių laikotarpio iki 2003 m. birželio 1 d. atžvilgiu.
2. Atsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies nuostatas, bet kuris draudimo laikotarpis, o, kai kuriais atvejais, bet kuris darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo ar nuolatinio gyvenimo laikotarpis, įgytas pagal valstybės narės teisės aktus iki šio reglamento taikymo dienos, įskaitomas teisėms, įgytoms pagal šio reglamento nuostatas, nustatyti.
3. Atsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies nuostatas, teisė pagal šį reglamentą įgyjama net ir tuo atveju, jeigu ji susijusi su draudžiamuoju įvykiu, įvykusi iki šio reglamento taikymo datos.
4. Bet kuri išmoka, nepaskirta arba sustabdyta dėl suinteresuotojo asmens pilietybės arba gyvenamosios vietos pastarojo prašymu, skiriama arba atnaujinama nuo 2003 m. birželio 1 d., tačiau tik tuo atveju, jeigu teisės į išmoką, pagal kurias jos buvo sumokėtos, nesuteikia teisės gauti vienkartinio mokėjimo.
5. Asmenų, kuriems iki 2003 m. birželio 1 d. buvo paskirta pensija, teisės gali būti peržiūrėtos jų prašymu, atsižvelgiant į šio reglamento nuostatas.

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo reglamento įsigaliojimo dienos.

Nuo šios datos panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 859/2003.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje, [...]

Tarybos vardu

Pirmininkas